

פרשת השבוע

פרשת "ויחי", בראשית מ"ז – נ', י"ד בטבת
תשע"ט, 21.12.2018

"פרשת ויחי" – הפרשה האחרונה בספר בראשית. בניגוד לשמה, כולה עומדת בסימן מותו של יעקב אבינו. הפרשה החותמת את סיפורי אבות האומה.

במרכז הפרשה עומדות ברכות יעקב לבניו. שילוב של היאחזות באירועים מן העבר כדי לומר את שעתיד לבוא. יש מי שיאמין שמדובר בראיית עתיד נבואית, יש מי שיאמר שמדובר בקולמוסו של עורך מאוחר שסידר את הדברים על פי ידיעתו ואמונתו, כדי לבסס את מנהיגות יהודה ובית דוד.

אך במרכז ענייננו הפעם נביא קטע המבטא את גדולת אישיותו ומעלותיו של יוסף, ועוד משקל זכות על הערך הלא כל כך מובן מאיליו של מחויבות וערבות משפחתית ללא תנאי. ועל כך נלמד מהפסוקים והמדרש המצורפים.

עם מותו של יעקב, לאחים של יוסף יש סיבה טובה לדאגה שיוסף אחיהם, בעל העוצמה של משנה לפרעה, הולך לסגור עמם חשבון ולחסלם. היו לכך שתי סיבות טובות:

א. נקמה על מעשה הבור בעמק דותן בנעוריו של יוסף שרק בנס להסתוות ברציחתו של יוסף על ידי אחיו.

ב. ברכותיו של יעקב שמבטיחות את ההנהגה לזרע יהודה ולא לזרע יוסף.

האחים המבוהלים, משקרים שוב, (בפסוקים המצורפים - כמקובל במשפחה זאת) ובודים ציווי מיעקב שלא היה ולא נברא. גם יוסף וגם האחים המבוהלים יודעים שמדובר בשקר שקוף. (ראו במדרש תנחומא) יוסף בוחר לבכות. הוא מחליט לסלוח, לרסן את הכוח שהיה נתון בידיו, ואת מימוש הצדק, הדין והאמת שבשמם יכול היה גם לנהוג אחרת ולנקום. זו הייתה גדולתו של יוסף שידע לרסן את הכעס והנקמה שפעמו בו, וכן את הכוח הבלתי מוגבל שהיה בידיו.

מכאן אנו שוב למדים על חשיבותו העליונה של הערך של שלום בית, שבפניו יש לכופף לעיתים גם את ערכי הצדק והאמת.

בחרנו גם לאמר דבר על העשרה בטבת שחל בשבוע שחלף לפני 2 ימים, ועל המצור של אז והיום. הבידוד המתעצם של מדינתנו כתוצאה ממדיניות מתמשכת של העומדים בראשה, מחדדות יותר מתמיד את הסוגיה – ואני נוגע בה בכמה מילים בגוף הפרשה.

שבת שלום.

מדרש "מאיר פנים" - הדברים שבמסגרות מכונים בעיקרם למחשבה, ושיחה, לא לקריאה בציבור.

(א) ויקרא יעקב אל בניו ויאמר האספו ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים: (ב) הקבצו ושמעו בני יעקב ושמעו אל ישראל אביכם: **בראשית פרק מט**

בן פורת יוסף - מילים: יורם טהרלב

ראובן, ראובן, ראובן, בכורי אתה, הבן,
למה יצועי חללת, ראובן.
הוי שמעון, הוי לוי,
מה ברכה לכם אביא?
כלי חמס אתם הבאתם אל נווי.

יהודה, יהודה, גור אריה לביא אתה,
לבושו כבס בנין, יהודה.
זבולון החסון, הוא לחוף ימים ישפן,
אניות יוליך אל פו וצידון.

יששכר, דן וגד ואשר - כאיש אחד
אח אל אח בצר יושיטו יד אל יד.
נפתלי אילה, בנימין רגלו קלה
כמו זאב יטרף בבקר אילה.

יוסף בן פורת מן הגילוס עד הפרת,
לרגליו בנות תכרענה עד אחת.
בנימין זאב טורף, אבל בן פורת יוסף
לברך ברכות שמים ויוסף.

"עשרה בטבת"

בשבוע שעבר ביום ג' חל התאריך י' בטבת. היום שבו החל המצור של נבוכדנצר מלך בבל על ירושלים. אירוע שהביא כעבור כשנה וחצי, בשנת 586 לפנה"ס, לחורבן בית המקדש והבית הראשון.

בשנים האחרונות מתהדק סוג של מצור על מדינת ישראל, "הבית השלישי" של העם היהודי. מציג אני לנו לייחד את מועד יום הזיכרון הלאומי הזה, ליום של התבוננות מפוכחת ביחסינו עם אומות העולם בחתירה להימנע מבידוד ומצור של הקהילה הבינלאומית. ובכך לסייע במניעת צורך עתידי לציון יום זיכרון לבית השלישי... מ.פ.

"ויחי בשנת התשיעית למלכו בחדש העשירי בעשור לחדש בא נבכדנצר מלך בבל הוא וכל חילו על ירושלים ויחן עליה ויבנו עליה דיק סביב: ותבא העיר במצור עד עשתי עשרה שנה למלך צדקיהו: בתשעה לחדש ויחזק הרעב בעיר ולא היה לחם לעם הארץ: מלכים ב, פרק כ"ה"

מתוך פרשת "ויחי" - בראשית פרק נ

(טו) ויראו אחי יוסף כי מת אביהם ויאמרו: לו ישטמנו

יוסף, והשב ישיב לנו את כל הרעה אשר גמלנו אתו:

(טז) ויצוו אל יוסף לאמר: אביך צנה לפני מותו לאמר:

(יז) לה תאמרו ליוסף: אנא, שא נא פשע אחיך וחסאתם,

כי רעה גמלוך, ועתה שא נא לפשע עבדי אלהי אביך.

ויבך יוסף בדברים אליו: (יח) וילכו גם אחיו, ויפלו לפניו

ויאמרו הננו לך לעבדים: (יט) ויאמר אלהם יוסף אל

תיראו כי התחת אלהים אני: (כ) ואתם חשבתם עלי

רעה, אלהים חשבה לטבה, למען עשה פיום הזה להחית

עם רב: (כא) ועתה, אל תיראו, אנכי אכלכל אתכם ואת

טפכם. וינחם אותם וידבר על לבם:

"זיראו אחי יוסף כי מת אביהם", ומה ראו עתה שפחדו?

אלא שראו בעת שחזרו מקבורת אביהם, שהלך יוסף והציץ על אותו הבור שהשליכוהו אחיו בתוכו... (בעמק דותן)

וכיון שראו כן, אמרו:

עכשיו שמת אבינו, ישטמנו יוסף, והשב ישיב לנו את כל הרעה אשר גמלנו אותנו.

ויצוו את יוסף לאמר: "אביך צנה" וגו' "לה תאמרו ליוסף אנא" וגו'.

חיפשנו (בעלי המדרש) ולא מצאנו שציווה יעקב דבר זה. **אלא בוא וראה כמה גדול כח השלום** (שלום בית) שכתב הקב"ה בתורתו על כוח השלום אלו הדברים.

מדרש תנחומא, פרשת ויחי, יז

קיבוץ רמת יוחנן

פרשת "ויחי", בראשית מ"ז 28 – נ', י"ד בטבת
תשע"ט, 21.12.2018

מסכת קבלת שבת

לכה דודי לקראת כלה
פני שבת נקבלה
שבת שלום ומבורך!

הדלקת נרות שבת:

"ושמרו בני ישראל את השבת,

לעשות את השבת לדורותם ברית עולם;
ביני ובין בני ישראל, אות היא לעולם,

כי ששת ימים עשה ה'
את השמים ואת הארץ

וביום השביעי שבת וינפש."
שבת שלום! (שמות ל"א 16-17)

שבת שלום!

שירה:

הללויה

הללויה בצלצלי שמע

הללויה בצלצלי תרועה

כל הנשמה תהלל יה

הללויה.

שבת בכפר

מילים ולחן: מתתיהו שלם

נטו צללים על פני הגבעות,
ימות החול חלפו, עברו.
הרחק הרחק נצתי נגוהות,
כוכבי שבת מה יפו, נהדרו:

יום שבת, יום מנוחה, בארץ הברוכה.
שבתון!
לבשו הדר פני הכפר ביום השבת.

שלוות השקט בנר בשדה.
המחרשה תדם, תנוח.
בגן בחורש, זמר תועה,
נגון שבת אל היקום שלוח.

מי האיש

מילים: מתוך תהילים פרק ל"ד ; לחן: ברוך חייט

מי האיש החפץ חיים אהב ימים, לראות טוב:

נצר לשונך מרע, ושפתיך מדבר מרמה:

סור מרע ועשה טוב, בקש שלום וירדפהו:

חמדה

מילים דליה רביקוביץ'; לחן מוני אמריליו

שם ידעתי חמדה שלא היתה כמוה,
והזמן ההוא היה יום השביעי בשבת
וכל בדי אילנות היו מתעצמים לגבה.
והאור הלך מסביב שוטף כנהר לנבע
וגלגל העין את גלגל החמה חמד.

אז ידעתי חמדה שלא היתה כמוה.
הזהירו ראשי השיחים והאור לא ידע שבע,

נתך בגלי הנהר ובכל אדוותיו נצת,
אף ראשי היה בעיניו כתפוח זהב לבלע.
שושני נהר צהבות פצרו את פיהן לבלע
את אדוות הנהר בחופזן וגבעול השט,
ואותו היום היה יום השביעי בשבת
וכל בדי אילנות מתעצמים בתשוקה לגבה

ואז ידעתי חמדה שלא היתה כמוה.

מבחר שירים לקבלת השבת:

ירדה השבת

מילים: יהושע רבינוב; לחן: דוד זהבי

ירדה השבת אל בקעת גנוסר,
וניחוח עתיק בשוליה.
ויעמדו מסביב הררים שושבינים
לשאת אדרתה הזוהבת.
תעלינה יונים מפגרת הים,
קבל את רוחה הלוהבת.

נשקה השבת לראשו של הברוש,
לאזוב שבסלע נשקה.
ויהי הדרדר לשרביט של מלכות
על רמות דממה מרוגגת.
משך אז התור בקולו המתוק
חמדת כסופין מעדנת.

הרטיטה שבת בחנה הגנוז
עיני חלונות מכל עבר.
ותצאנה בנות אל הערב זמר
זמירות בערגה מצלצלת.
והיתה העדנה בבקעת גנוסר
לנשמת עבריות נאצלת.

כנפי היונה

מילים: נתן יונתן ; לחן: נחצ'ה חיימן

תלם אחרון וחשך בגנה
היום אמר את סוף המנגינה .
ערב חרישי חתם את התמונה
בין אור לחשך נחה השכונה

דיג אסף חכה אחרונה
הנה כבר יום ששי פנה .
שוקי העיר, כנפי היונה
לבשו כותונות לבנה .

השלחן מוכן ונאספו כלם
גרות דולקים עם יין וחלה
יום עמל פלה, ומה שלא נישלם
אולי נתחיל מחר מהתחלה .

דיג אסף חכה אחרונה...

